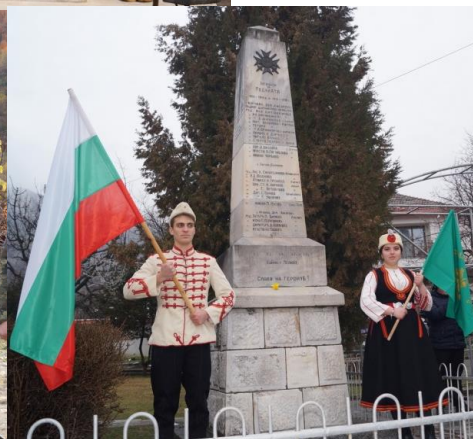

ОБЩИНА СТРУМИНИ

КАТАЛОГ НА ПАМЕТНИЦИ В ОБЩИНА СТРУМИНИ

2024 г.

Съдържание

1. Увод	3
2. С. Вракуповица.....	4
3. С. Гореме	5
4. С. Горна Рибница	7
5. С. Игралище	8
6. С. Илинденци	9
7. С. Махалата	11
8. С. Микрево	13
9. С. Никудин	15
10. С. Струмяни	16
11. С. Цапарево	17

Увод-Кратка историография

Жителите от населените места в днешната община Струмяни, са били дейни участници в борбите за свободата на родината.

В село Гореме е създаден един от първите комитети на ТМОРО в Каршияка (преди 1900). През 1901 година селото е посетено от Гоце Делчев където научава новината за Солунската афера.

По време на Горноджумайското въстание през есента на 1902 година, Гореме е един от главните въстанически центрове в Петричко. Активна революционна дейност развива учителят Стоян Стаменов, войвода на местната чета, която по време на въстанието през 1902 води тежък бой с турска войска близо до селото, но в навечерието на Илинденско-Преображенското въстание 1903 година, четата е разбита от турците.

По време на Балканската война 1912 – 1913 година, Александър Георгиев Ханджийски и Атанас Цветков от Гореме, превеждат през Малешевска планина дясната колона на Седма Рилска дивизия, която се явява в тила на турската войска, укрепена в Кресненския пролом. При избухването на войната около двадесет души от населените места в Малешевска планина са доброволци в Македоно-одринското опълчение.

Населението на село Никудин участва активно в Кресненско-Разложкото въстание в 1878 – 1879 година. През декември 1878 година Димитър Попгеоргиев образува в Никудин старейшински съвет. След разгрома на въстанието, част от никудинци се изселват в новообразуваното Княжество България и подписват петицията на бежанци от Македония до генералния консул на Великобритания в София, с молба да бъдат освободени от османско владичество (5 декември 1878 г.)

През 1901 г. в селата по Кършияка започва подготовката за Илинденското въстание. По решения на Серския революционен комитет в село Цапарево е назначен за учител Христо Куслев, роден в гр. Кукуш. Той започва изграждането на комитети на ВМРО във всички села на територията на Малешевска планина. Около 1901 г. основава такъв комитет и в село Игналище, на който пръв войвода става Ангел Терзийски, а след него Иван Агата и др.

По време на османската власт най-силно е било влиянието на Андон Златков (Дончо) от село Палат. Като ръководител на ВМРО той много е настоявал за присъединяването към България. На един събор на „Свети дух“ в село Игналище пристига Яне Сандански. Той ръководи ВМРО в „Мелнишката кааза“. Дончо и Яне се срещат с местното ръководство в Шуманската къща. На тази среща Дончо се противопоставя на Яне с думите: „Яне, аз действам тук в Малешевско, ти тук си нямаш работа, ти си работи в Мелнишката кааза, оттатък река Струма“.

Дейността на ВМРО продължава и след освобождението от османска власт през октомври 1912 г. Ръководител на ВМРО е Иван Попов (Масин), роден в село Цапарево, на всички села в Малешевска планина.

За увековечаване паметта на смелите борци, които са се борили за свободата на България от населените места в община Струмяни има издигнати паметници, паметник-чешми и паметни плочи.

Настоящия каталог включва всички военни паметници на територията на община Струмяни, които са включени в Регистъра на военни паметници на Република България. Също в него са включени и паметници на комунисти и фашисти.

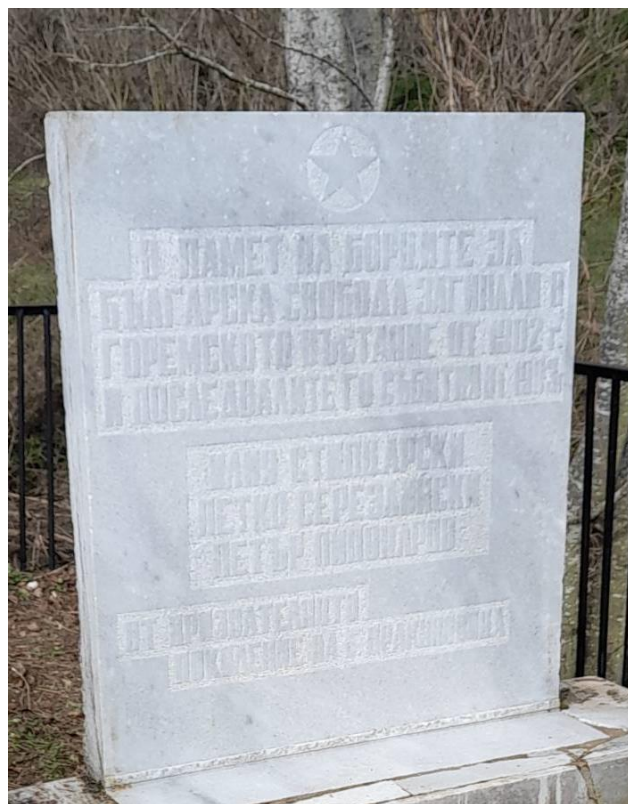
Село Вракуповица, община Струмяни

От село Вракуповица при избухването на Балканската война в 1912 година има четирима души, които са доброволци в Македоно-Одринското опълчение.

В село Вракуповица има издигнат един паметник в памет на борците за българска свобода, които са участвали в Горемското въстание от 1902 г. и последвалите го събития през 1903 г. от признателни поколения на село Вракуповица.

Имена изписани на паметника:

- Илия Стипцарски
- Петко Серезлийски
- Петър Пипонаров

Село Гореме, Община Струмяни

В селото е създаден един от първите комитети на ТМОРО в Каршияка (преди 1900). През 1901 година селото е посетено от Гоце Делчев. Тук той научава новината за Солунската афера. По време на Горноджумайското въстание през есента на 1902 година Гореме е един от главните въстанически центрове в Петричко.

Активна революционна дейност развива учителят Стоян Стаменов, войвода на местната чета, която по време на въстанието през 1902 води тежък бой с турска войска близо до селото. В навечерието на Илинденско-Преображенското въстание 1903 година четата е разбита от турците.

По време на Балканската война 1912 – 1913 година Александър Георгиев Ханджийски и Атанас Цветков от Гореме превеждат през Малешевска планина дясната колона на Седма Рилска дивизия, която се явява в тила на турската войска, укрепена в Кресненския пролом. При избухването на войната четирима души от селото са доброволци в Македоно-одринското опълчение.

Признателни потомци издигат паметник в северния край на село Гореме, който е в памет на загиналите за Българска свобода от Турско робство, Загинали в Горемското въстание от 1903 г. и последвалите го събития от 1903 г. начело с войвода Цоне Даскало (Стоян Стаменов).

Паметника е включен в Регистъра на военни паметници.

На паметника са изписани следните имена:

- Атанас Ждрапански
- Атанас Аврамовски
- Георги Аврамовски
- Георги Кроцовски
- Иван Угрински
- Петко Серазлийски
- Илия Ктипцарски
- Христо Петров
- Ангел Ангелов
- Петър Петров
- Христо Калийски
- Петър Пипонарски
- Христо Станков
- Атанас Джаферски
- Гроздан Цомпов
- Христо Марков

Признателни потомци всяка година в началото на месец септември се събират, за да си припомнят патриотизма, родолюбието и жертвоготовността на героите, отдали живота си за свободата на родината и да почетат делата им.

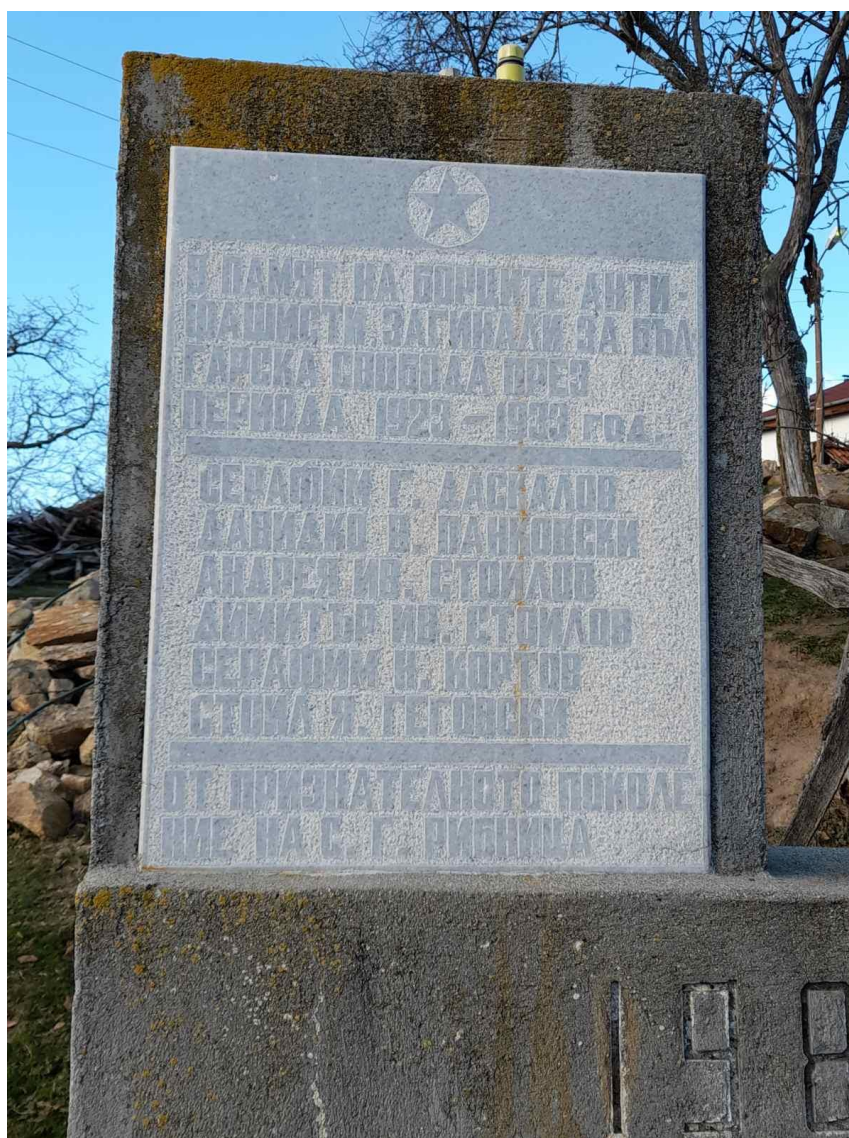

Село Горна Рибница, Община Струмяни

В центъра на село Горна Рибница в памет на борците антифашисти загинали за българската свобода през периода 1923-1933 год. има поставена паметна плоча на чешма, същата е поставена от признателни поколения на селото.

Имената изписани на паметната плоча са:

- Серафим Г. Даскалов
- Давидко В. Панковски
- Андрея Ив. Стоилов
- Димитър Ив. Стоилов
- Серафим К. Кортон
- Стоил Я. Геговски

Село Игралище, Община Струмяни

В село Игралище има следните паметници:

Паметна плоча за загиналите за България 1915-1918 г.

Паметната плоча се намира на фасадата на Кметство Игралище и е дарение от О. Р. ПП-К В. Стоев от село Игралище.

На паметника са изписани следните имена:

- Вангел Богданов
- Васил Личов
- Гавраил Панов
- Георги Лукарски
- Георги Трошанов
- Григор Пандилски
- Димитър Кацарски
- Стоян Царски
- Борис Лукарски
- Борис Сугаревски
- Илия Царски
- Милуш Кьосевски
- Любен Дзамбовски

Паметника е включен в Регистъра на военни паметници.

Координати на паметната плоча - 41.56762, 23.12599

[/https://www.google.com/maps/](https://www.google.com/maps/) /

На фасадата на Кметство Игралище има поставени още две паметни плочи. Едната е в памет на Георги Атанасов Стоев от село Игралище, който е загинал като партизанин на 23.05.1944 г. край Батулия, а другата е в памет на убити от турците с написани имената на Георги Станоев /убит 1905 г./, Серафим Станоев / убит 1905 г./ и Никола Котрульо / убит 1910 г./

Село Илинденци, Община Струмяни

В село Илинденци има следните паметници:

1. В двора на Кметство Илинденци е поставен и паметник в памет на Георги Димитров Сучев, който е роден на 27.10.1928 г. и починал на 23.03.1948 г. Паметника е поставен от негови близки след демократичните промени от 1989 година. Той е български революционер и горянин, борец срещу комунистическата власт в България и в частност в Пиринска Македония, след Деветосептемврийския преврат.

2. В двора на Кметство Илинденци е поставена Паметна плача в памет на Димитър Стоянов Цветков, който е роден на 08.11.1912 г. и починал на 11.05.1944 г.

3.Паметник на загиналите за Родината през Балканската и Първа Световна Войни.

Паметника се намира в двора на Кметство Илинденци и е в памет на загиналите за Родината през Балканската и Първа Световна Война. Той е поставен през 1938 г.

На паметника са изписани 42 имена на смели борци, които са се борили за родината си от населените места Влахи, Баница, Кърчово, Зарово, Крушево, Кресна, Врабча и Беласица.

Народния събор на селото е посветен на Илинденско-Преображенското въстание, когато се отдава почит на загиналите за свободата на родината ни.

Паметника е включен в Регистъра на военни паметници.

Село Махалата, Община Струмяни

Войнишки паметник за увековечаване на подвига и паметта на участниците и геройски загиналите в Балканската и Първата и Втората световна война

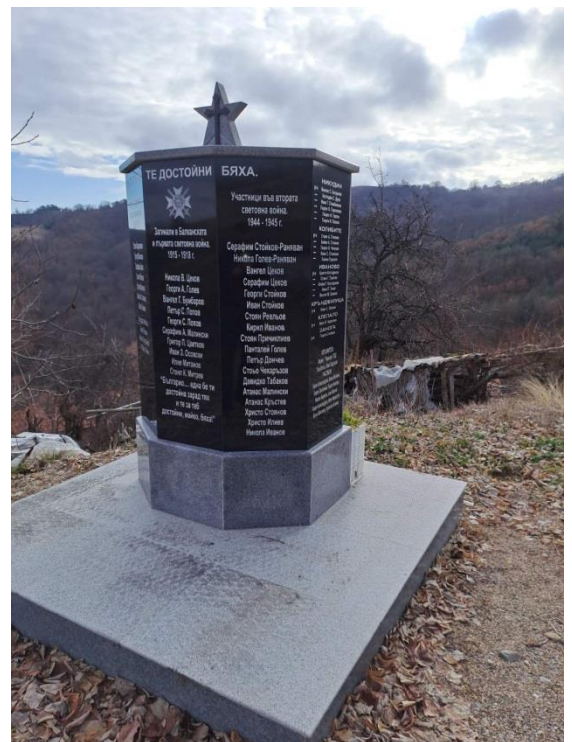

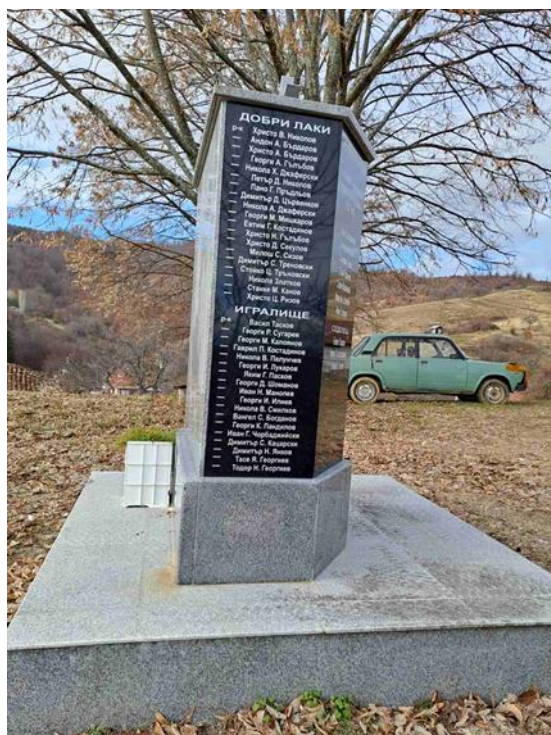
На 16.11.2019 г. с тържествена церемония в село Махалата е открит Войнишки паметник за увековечаване на подвига и паметта на участниците и геройски загиналите в Балканската и Първата и Втората световна война.

Реализирането на този паметник е дълголетна мечта на потомците на участниците във войните, с които искат да увековечат завинаги имената на мъжете от Малешевията участвали във войните, за да се знаят и помнят имената и делото им.

В продължение на петнадесет години, основният инициатор - г-н Костанде Голев събира информация за имената на участниците в Балканската, Първа и Втора световна война, които да бъдат изписани на войнишкия паметник, за да осъществи мечтата на хората от Малешевията. Имената, които са събрани през годините са с помощта на неговия баща, който също е участник във войните, както и от други жители на община Струмяни, които са участвали във войните или са потомци на участници в тях.

Също през годините са открити имена на хора от нашата община в стари летописи и в „Списъкъ на лицата от Никуденската сел. Община който съ загинали презъ време на войнитъ от 1912 год. до 1918 год ., включително /ДВИА, ф. 39, оп. 2, а е 562/“.

На Войнишки паметник за увековечаване на подвига и паметта на участниците и геройски загиналите в Балканската и Първата и Втората световна война са изписани 93 имена от населените места Добри Лаки, Игرافيще, Седелец, Никудин, Колибите, Иваново, Клепало, Занога и Крънджилица.

Паметника е включен в Регистъра на военни паметници.

Паметника се намира в близост до църква „Св.Димитър“ в село Махалата с координати на паметника - 41.579065, 23.094905
<https://maps.app.goo.gl/pzVKGfWxiZrv64jM7>

Село Микрево, Община Струмяни

В село Микрево има следните паметници:

3. Чешмата-паметник е изградена в чест на загиналите за родината герои от Микревската община през войните 1912-1913 г., 1915-1918 г. и 1941-1944 г.

Паметника чешма в село Микрево е изграден през 1942 г. в чест на загиналите за родината герои от Микревската община във войните през 1912, 1915-1918 и 1944 г.

Разположен е в парка на село Микрево, зад кметството.

2. Паметна плоча на загинали в Отечественната война 1944-1945 г. от Струмянска община

Паметната плоча се намира на фасадата на Народно Читалище „Братя Миладинови – 1936“, село Микрево.

Тя е в памет на загиналите в отечествена война 1944-1945 год. от община Струмяни.

Паметната плоча е включена в Регистъра на военни паметници.

снимка Стоян Петков

На паметната плоча са изписани имената на:

- Серж. Александър Ив. Янев от село Микрево, който е роден 1912 и е починал 1945 г.
- Р-к Алекса Ил. Хаджиев от с. Илинденци, който е роден през 1913 г. и е починал през 1945 г.
- Р-к Димитър Ст. Николов от с. Палат, който е роден през 1911 г. и е починал през 1945 г.

снимка Стоян Петков

Село Никудин, Община Струмяни

Населението на селото участва активно в Кресненско-Разложкото въстание в 1878 – 1879 година. През декември 1878 година Димитър Попгеоргиев образува в Никодин старейшински съвет. След разгрома на въстанието част от никудинци се изселват в новообразуваното Княжество България и подписват петицията на бежанци от Македония до генералния консул на Великобритания в София с молба да бъдат освободени от османско владичество (5 декември 1878 г.)

В село Никудин има една Паметната плоча за загиналите за Родината от село Никудин през периода 1915-1918 г., която се намира на фасадата на кметство Никудин и е включена в Регистъра на военни паметници.

На паметната плоча са изписани имената на редници, който са загиналите за родината, както следва:

- Вангелъ Стояновъ Богдановъ
- Костадинъ Стоилковъ Дуевъ
- Иванъ Георгиевъ Стамболиевъ
- Георги Ивановъ Пасковъ
- Георги Яневъ Търсиловъ
- Георги Илиевъ Георгиевъ

Село Струмяни, Община Струмяни

Паметник на загиналите в национално – освободителното движение и войните 1912 – 1945 г.

На 03.03.2001 г. на площада пред сградата на общинска администрация Струмяни се открива тържествено Паметник на загиналите от община Струмяни в Национално – освободителното движение и войните 1912 – 1945 г.

Изработката и визията на паметника са дело на скулптура Георги Станишев от с. Илинденци.

Паметника е включен в Регистъра на военни паметници.

Село Цапарево, Община Струмяни

Паметната плоча е поставена на фасадата на Кметство Цапарево в памет на закърмените от революционните традиции на Кресненското въстание, в кървавата борба срещу капитализма и фашизма отдали живота си за свободата на народа от района на Цапаревска община.

На паметната плоча са изписани имената на:

- Георги Димитров Манджов, който е член на БКП. Роден е в село Цапарево през 1898 г. и е убит в местност „Соколата“ в землището на село Игналище от Фашистко Михайловските банди през 1926 год.

- Серафим Георгиев Даскалов, който е член на БКП. Роден е в село Рибница през 1898 г. и е убит край село Цапарево от Монархо-фашистките палачи на 12.09.1923 год.

- Георги Тамков Шамков, който е член на БКП. Роден е в село Цапарево през 1900 г. и е убит в гр. Петрич от Фашистко Михайловските главорези на 20.01.1925 год.

- Андрей Георгиев Тапалски, който е член на БКП. Роден е в село Цапарево през 1897 г. и е починал след жестоко инквизиране от Фашистко Михайловските банди в гр. Бела през 1924 год.